

Dolenjski list

Tednik okrajev Kočevje i

STUDIJSKA KNJIŽNICA

NOVO MESTO

Od 2. do 8. oktobra bo TEDEN OTROKA

OTROCI - NAŠA BODOČNOST

... Povsod, kjer potujem, vidim veselo in živahno obrazo otrok, dečkov in deklic, polnih upanja na pragu življenja. Za naš rod so velik zaklad. Kakšno prihodnost jim bomo dali? Ali so obsojeni, da bodo propadli v vojni in njenih strahotah, ali pa jim lahko zagotovimo življenje miru in sreče, ustvarjalne dejavnosti, nadaljnega napredka človeštva in velikih podvigov?

Iskreno sem prepričan, da bodo državni veliki držav, na katerih je danes toliko odgovornosti, pravilno odgovorili na to vprašanje...

Besede g. Nehruja, velikega državnik prijateljske Indije, ki jih je izrekel skupščini, so nadse podobne številnim izjavam naših najodgovornejših predstavnikov, ki vedno znova opozarjajo na dolžnosti socialistične skupnosti do otrok in mladine, ki prihaja na naša mesta. Iz leta v leto posvečamo skrb in delo za mladino vse pomena, v raznih oblikah pa vse bolj narašča tudi materialna pomoč za izvrševanje vseh tistih nalog, ki jih hočemo uresničiti, da bi imeli mladi rod srečno življenje. Kaj naj k tem plemenitim ciljem prispeva letošnji Teden otroka?

Predvsem moramo takoj v začetku podčrtati, da je vse, kar delamo za otroke in mladino, naša stalna naloga, ki pa si jo ob vsakoletnem Tednu otroka znova osvežimo, pregledamo dosežane delo in postavimo nove delovne načrte. Prav gotovo so Društva prijateljev mladine, sveti pri odbori ljudske oblasti, šolski odbori, Rdeči križ, LMS, Zveza borcev, razna ženska društva in ostali organi, ki skrbijo za mladino, tudi na Dolenjskem v zadnjih letih precej naredili. Uspehi so vidni: delo organizacij, ki skrbijo za razvedrilo in vzgojo otrok, se je poglabilo in razširilo. Niso pa še v vseh občinah zaživela društva prijateljev mladine, niti ni bilo dovolj storjenega za zaščito družine, za vzgojo staršev in otrok, za vključitev mladine v telesnovzgojna in ostala društva ter podobno. Zato bodo letos sestavili v vsaki občini podoben načrt dela, kaj je treba v posameznih krajih še narediti, da homo zaščiti koristi otroka in družine. Na pobudo odborov Socialistične zveze se bodo zbrali predstavniki vseh

organizacij in organov, ki jim je zaupana skrb za mladino, da v okviru razpoložljivih možnosti uresničijo te naloge.

Pri tem nam bodo dosedanje izkušnje in uspehi najdelavnějšíh društev ter organizacij dober vzgled, kako se je treba lotiti številnih vprašanj s področja vzgoje, zabave, telesne vzgoje in ostalih področij, ki zadevajo mladino. Z ozirom na čedalje večji pomen družbenega upravljanja moramo letos še posebej poudariti, kako potrebno in važno je sodelovanje v upravljanju naših socialnih, zdravstvenih in prosvetnih ustanov. Prav to sodelovanje je treba zdaj, ko so zaživele nove občine, še poglobiti. Načrtno je treba usposabljanje državljanov za delo v raznih svetih, odborih, komisijah in podobno. Svetom pri občinskih ljudskih odborih, ki imajo kakršnokoli delo v zvezi z mladino, je treba pomagati z nasveti in z izvrševanjem različnih nalog na teh področjih. Poskrbeti moramo, da bodo odbori reševali vprašanja šolskih potreb, prostoroje za pouk, za mlečne kuhinje, igrišča, telovadnice in podobno. Ustanoviti je treba, kdor jih še ni, svete za zaščito družine. Pri vnašanju novega duha v šole morajo sodelovati tako vsi starši kot organizacije in pomagati pri šolski reformi. Skrb za šolske delavnice, za pravilno usmerjanje telesne vzgoje mladine, za razna predavanja staršem, za zaposlitev mladoletnikov, za internate, za zabavo in razvedrilo mladine, za razne mladinske organizacije — taborništvu, športna in ostala društva, klube in podobno, — mladinske odre in še in še — vse to so dolžene naloge, ki jih je treba spremljati in uresničevati.

Številnih nalog, ki nas čakajo, seveda ne bo mogoče rešiti brez denarnih sredstev. Lani so podjetja novomeškega okraja pokazala zelo slab odnos na sklada za zaščito otrok, saj je bil naš okraj med zadnjimi v Sloveniji, kar zadeva znesek prispevkov. Čeprav so bile dovoljene za prispevke in ta sklad posebne ugodnosti, je večina vodstev podjetij mačehovsko gledala na to zbiranje denarja. Upajmo, da bo letos drugače.

Kaj bodo naredili v Tednu otroka v posamezni občini, je odvisno od razmer v posameznih krajih. V Novem mestu bodo n. pr. v Zdravstvenem domu odprli dispanzer za žene, kjer bo posebna posvetovalnica za matere. Pri vseh občinskih ljudskih odborih naj bi ustanovili sklade za varstvo matere in otroka, medtem ko imata zdaj tak sklad le

OLO in OBLO Novo mesto. V oddaljenih krajih bodo s pomočjo svetov pri OLO uredili v tem tednu mlečne kuhinje, otroke osnovnih šol na Trebelnem, Jelševcu in Smarjeti pa bodo pregledali zdravniki. V mnogih krajih bodo zdravstvena predavanja in roditeljske sestanke po vaseh. V Črnomlju, Metliki, Toplicah in še kje želijo matere, da bi ustanovili otroške vrtnice, medtem ko sta v Novem mestu za 800 predšolskih otrok nujno potrebna še dva vrtnica na Grmu in v Bršljunu.

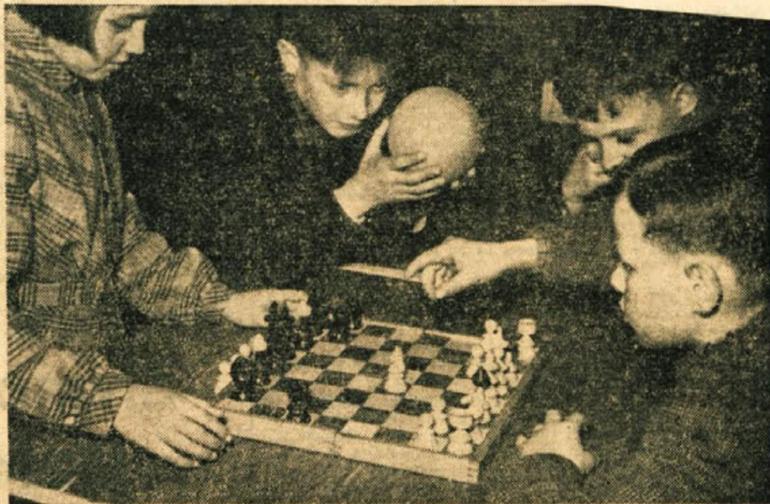
Drugod spet bo treba zagotoviti za delo mladinskih organizacij vsaj najosnovnejše prostore. Najbolj pereče je to vprašanje v Novem mestu, kjer že več let obljubljajo mladini nekaj sobic v zdaj obnovljeni stari gimnaziji, prav v zadnjem času pa se širijo govorice, da tudi letos iz teh obljub ne bo nič. Taborniška organizacija, Društvo prijateljev mladine, lutkovno gledališče in ostale mladinske organizacije bi tako spet ostale brez prostorov. Ni dovolj le obljubljati, temveč obljube tudi uresničiti, čeprav so povsod hude težave s prostori. Če hočemo mladino odvrniti od škodljivega vpliva ceste, ji moramo zagotoviti vsaj najskromnejše pogoje za organizirano delo, vzgojo in zabavo. Ljudski odbori morajo

pri tem pomagati vodstvom organizacij in društev, v katerih dela mnogo prizadevnih tovarišev in tovarišic brezplačno, zgolj iz ljubezni do mladine in v skrbni za njeno — in našo! — bodočnost.

Ce bi se pri vseh teh nalogah ustavljali v prvi vrsti le pri denarnih vprašanjih, potem bo malo narejenega, saj vemo, da smo s sredstvi marsikje zelo skromni. Potrebno pa so stalne vzpodbude organizacij in društev, da bodo občinski ljudski odbori poznali vse te stvari in ponekod prej, drugje spet morda kasneje le poskrbeli, da se uresničijo naloge, ki jih terja od nas skrb za mladino. Marsikaj pa se da narediti tudi brez večjih denarnih sredstev.

Pri delu za bodočnost predšolske in šolske mladine, prav tako pa tudi v skrbni za ostale mladoletnike, ki že stopajo v življenje, nam ne sme biti pretežak noben napor. Zdravimo torej vse sile in sredstva, da bodo naloge, ki nam jih odpira letošnji Teden otroka, zares naša stalna skrb. Kar koli bomo storili za otroke in mladino, bo narejeno tudi za našo socialistično skupnost, saj bomo mlademu rodu, ki prihaja, izročili usodo domovine!

Naši otroci so naša bodočnost. Pokažimo z dejanji, da se tega zares zavedamo.

Njim, ki jim brezskrbno teko mlada leta, je namenjeno vse naše delo in vsa ljubezen. Pogledimo zato v Tednu otroka prizadevanja za vsestransko rast mladine, da bo nekot prevzela veliko dediščino socialistične domovine, zdrava in duhu in telesu

Kaj boste opravili na krajevnem uradu

Prve dni po pričetku poslovanja novih občin je bilo nekaj zmede. Ljudje niso vedeli, kam bi se obrnili za to ali ono stvar. Mnogi, ki jih prej ustanovljeni organi niso posebno zanimalo, so šele sedaj, ko so potrebovali eno ali drugo stvar, spreviedeli, da so res nastale spremembe. Zlasti je bilo ne-

rodno za take nezanimance v krajih, ki so bili priključeni k drugim občinam. Na mah niso vedeli, kam bi šli po živinski potni list, kam po potrdilo o premoženjskem stanju in podobno. Težave so bile prve dni tudi zato, ker krajevni uradi še niso imeli štampiljk.

V septembru se je razmejitev dela med občino in krajevno pisarno toliko uredila, da bo vnaprej delo teklo nemoteno. Potrebno pa je, da prebivalci vedo, kaj lahko opravijo na krajevnem uradu in za katero stvar bo treba iti na občino in kateri dan.

V glavnem opravijo prebivalci vse drobne opravke na krajevnem uradu. Tu dobe živinski potni list, potrdila o skupnem gospodinjstvu, samske liste, potrdilo o premoženju, overitve prepisov in podpisov, tu vlagajo prošnje za sečna dovoljenja in jih, rešena na občini, tudi dvignejo. Na krajevnem uradu vlagajo vse vloge za občinski in okrajni ljudski odbor, da jim ni treba osebno na občino ali okraj. Davčni zavezanci lahko plačujejo tudi davke na krajev-

nem uradu. Prav tako dobe invalidi na krajevnem uradu obljave za znano vožnjo in bolnišnice liste. Prijavna in odjavna služba tudi ostane krajevnim pisarnam. Krajevni uradi opravljajo tudi vse administrativne krajevnih odborov.

V novomeški občini je poslovanje krajevnih uradov že urejeno. Uradi imajo štampiljke občinskega ljudskega odbora s številko krajevnega urada. Na občini v Novem mestu menijo, da za krajevne urade ne bo treba določiti uradnih dnevo in bodo lahko sprejemali stranke vsak dan. Dosedaj se ljudje še vedno držijo uradnih dnevo prejšnjih občin, kar pa ni potrebno. Seveda je treba upoštevati delovni čas. Za občino Novo mesto so določili uradne dneve vsak ponedeljek, sredo in petek od 8. do 14. ure. Vsak dan od 8. do 14. ure stranke lahko dobijo potrdila matičnega urada in davčnega knjigovodstva, vložijo prošnje ali drugo vlogo, ki ne potrebuje takojšnje rešitve. Tudi prijavo ali odjavo pri vojnem referentu je mogoče opraviti vsak dan od 8. do 12. ure.

Razen uradnih dnevo je poslovanje enako tudi na ostalih občinah. Pristojnosti krajevnih uradov so povsod enake. Občinski ljudski odbor pa lahko poveri krajevnemu uradu še druge naloge, če bo to potrebno.

2 milijardi din za kmetijski sklad

Upravni odbor Zveznega sklada za pospeševanje kmetijstva je odobril kmetijskim organizacijam, da lahko prično koristiti sredstva zveznega sklada za pospeševanje kmetijstva, ki znaša 2 milijardi din.

Povečan obrat in novi proizvodi

Telekomunikacij v Semiču

O nastanku, razvoju in gospodarskem pomenu obrata Telekomunikacij na Vrtači pri Semiču smo že poročali. Zapisali smo, da je nekaj takih podjetij na raznih krajih Bele krajine v veliki meri rešilo gospodarsko zaostalost tega predela, hkrati pa vprašanje zaposlitve odvisne delovne sile.

Obrat Telekomunikacij na Vrtači se naglo razvija. S kreditom iz sklada za pomoč Kočevskih Primorski in Dolenjski so letos znatno povečali proizvodnjo in dali zaposlitev novim delavcem in delavkam. Medtem ko je štel kolektiv lanj okoli 50 članov, je imel letos v začetku septembra že 90 ljudi. Začunajo, da bodo do konca leta zaposlili na novo še 30 ljudi. Če vemo, da so pričeli proizvodnjo leta 1950 s sed-

mimi delavkami in upravnikom, je to pamatna stvar, povečanje kolektiva v petih letih, kar je najboljši dokaz nagle rasti obrata.

Z navedenim kreditom so nakupili posebne stroje in aparate za prejšnji oddelček, zgradili pa so tudi nov moderen tovarniški objekt, ki bo prav tako opremljen z vsemi potrebnimi tehničnimi pripomočki. V novem oddelku bodo proizvajali tudi povsem nove izdelke, take, kakšnih v Jugoslaviji še ne proizvajamo. To so predvsem električni kondenzatorji, potrebni v transformatorskih postajah, katere smo dosedaj uvažali. V načrtu je še nadaljnja razširitev obrata. Zgraditi nameravajo še en tak objekt kot je ta, ki so ga dogradili letos. Vsi prostori v prejšnjem lesenem orovzoriu in v novi zidani stavbi so svetli in higienično urejeni z umivalnicami in garderobami za delavstvo. Obrat zaposluje pretežno ženske, pri proizvodnji novih predmetov pa bo zaposlenih tudi nekaj moških.

Za tako krepko rast obrata na

Vrtači ima zasluge tudi upravnik tovarni Lovko, ki ga vodi od ustanovitve. Sprva mu ni našel na merodajnih mestih dovolj razumevanja za podjetje, sedaj pa je drugače. Dosedanji OLO Črnomelj kot tudi občinski ljudski odbor Semiča sta spoznala gospodarski pomen tega obrata in munitivno pomoč, da se je lahko tako razvil. Takim podjetjem je treba tudi v bodoče povečati več pozornosti.

Vsem borcem IX. brigade XVIII. divizije!

Dne 1. in 2. oktobra 1955 bo v Kočevju zbor IX. SNOB XVIII. divizije, katerega naj se udeležijo vsi nekdanji borci in oficirji te brigade. Vsi borci, ki bodo potovali v Kočevlje okoli Ljubljano, se bodo zbrali 1. oktobra ob pol 15. uri v Vegovi ulici (poleg univerze). Odhod z avtobusi v Kočevje ob 15. uri. Zagotovljen je prevoz z avtobusi v nedeljo zvečer iz Kočevja v Ljubljano, tako da bo omogočen povratek iz Ljubljane z večernimi vlaki.

Zaželeno je, da pridejo borci v partizanskih ali oficirskih uniformah z odlikovanji.

Nasvidenje v Kočevju!

PRIPRAVLJALNI ODBOR ZA PROSLAVO IX. SNOB

Predlog komisije za statute pri OLO Novo mesto:

Občine naj imajo od 8 do 13 svetov

Komisija za potrjevanje statutu pri okrajnem ljudskem odboru Novo mesto, je na seji 22. septembra pregledala osnutke statutov posameznih občin. Po primerjavi števila svetov dr-

žavljanov v posamezni občini je komisija menila, da je treba pri vseh občinah predlagano število svetov zvišati in tako omogočiti čim večjemu številu volivcev neposredno sodelovanje pri družbenem upravljanju.

Osutek statuta za novomeško občino je predvideval devet svetov, komisija pa je svetovala, naj bi jih bilo 13. Prav toliko svetov naj bi imela tudi črnomajška občina, kjer so v osnutku predvideli le 6 svetov. Po predlogu komisije naj bi imeli novomeška in črnomajška občina, kot največji občini v okraju, naslednje svete: svet za splošno upravo, gospodarstvo, kmetijstvo in gozdarstvo, za komunalne zadeve, prosveto in kulturo, za šolstvo, telesno vzgojo, zdravstvo, socialno politiko, za zaščito matere in otroka, za delo in delovna razmerja, za stanovanjske zadeve in za turizem.

Statut občine Kostanjevica-Podbočje predvideva 8 svetov, komisija pa je predlagala še dva, to je poseben svet za šolstvo in telesno vzgojo in svet za varstvo matere in otroka. V Metliki so predvideli 7 svetov, komisija pa je predlagala še tri: svet za turizem, svet za socialno politiko in svet za varstvo matere in otroka. Po tem predlogu naj bi imeli občini Kostanjevica-Podbočje in Metlika po deset svetov. Za mirensko obči-

no so predvideli v statutu le 6 svetov, komisija pa je predlagala še svet za komunalne zadeve in svet za šolstvo in telesno vzgojo. Osutek statuta močreške občine predvideva kmaj 5 svetov. Komisija je predlagala še štiri: svet za socialno politiko in delovna razmerja, svet za varstvo matere in otroka, svet za komunalne zadeve in svet za šolstvo in telesno vzgojo.

Za semiško občino so predvideli v statutu šest svetov, komisija pa je predvidela še svet za šolstvo in telesno vzgojo ter svet za varstvo matere in otroka, tako da bi jih bilo skupno osem. Osutek občine Siražan-Toplice je predvidel 7 svetov. Komisija se s tem ni strinjala in je predvidela še svet za šolstvo in telesno vzgojo, svet za zdravstvo, svet za delovna razmerja in svet za varstvo matere in otroka. Občina Siraža Toplice naj bi torej imela enajst svetov. Prav toliko naj bi jih imela tudi občina Trebnje, za katero je komisija predlagala poleg predvidenih osmih še svet za turizem, svet za telesno vzgojo in svet za zdravstvo. Osutek statuta šentjernejske in žumberške občine predvidevata po 8 svetov. Komisija je predlagala za šentjernejsko občino še svet za varstvo matere in otroka in svet za turizem. Komisija za potrjevanje sta-

tutov občin pri OLO Novo mesto je pri presoji, koliko svetov naj ima ta ali ona občina, upoštevala velikost občine in njeno vzgojo. Osutek statuta močreške občine predvideva kmaj 5 svetov. Komisija je predlagala še štiri: svet za socialno politiko in delovna razmerja, v večji in tam, kjer je več industrije in obrti, pa morata biti dva sveta. Prav tako naj bodo posebni sveti za turizem v občinah, kjer so pogoji za razvoj turizma, v občinah, kjer je stanovanjsko vprašanje zelo pereče, pa posebni sveti za stanovanjske zadeve.

Osnutki občinskih statutov s pripombami komisije okrajnega ljudskega odbora so bili poslani republikanski komisiji, ki bo dala svoje mnenje. S pripombami republikanske komisije bodo vrnjeni občinam, da jih popravijo, nakar bodo prišli na sejo okrajnega ljudskega odbora, ki jih bo dokončno potrdil.

Po predlogu okrajne komisije za potrjevanje statutov bi bilo torej pri vseh okrajnih enajstih občinah v okraju skupno 113 svetov državljanov. Komisija je dala tudi predlog, da sveti ne bi imeli manj kot pet članov skupno s predsedniki, lahko pa imajo več, kakor kaže potreba za posamezni sektor dela. Če vzamemo povprečje 7 članov za en svet, bi torej najmanj 791 državljanov sodelovalo samo v občinskih svetih. (t)

NIKOLI NE VEMO, ali in kje nas čaka nesreča. Poravnana naročnina Dolenjskega lista vam jamči brezplačno nezgodno zavarovanje!

Pred ustanovitvijo okrajnih in občinskih denarnih zavodov

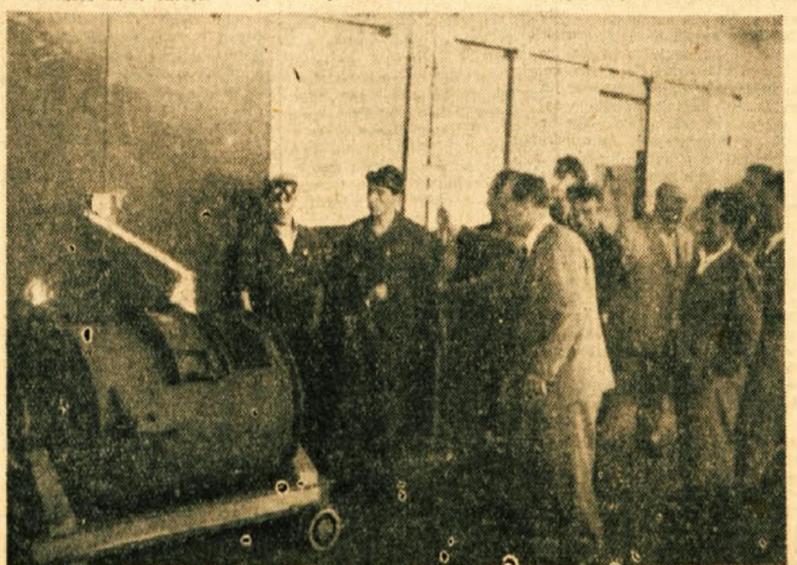
V zvezi s prenosom upravnih zadev na nižje organe ljudske oblasti in družbenega upravljanja na temelju nove teritorialne razdelitve, se pripravljata tudi reorganizacija Narodne banke in reorganizacija priporadne banke.

V predvideni decentralizaciji NB bo glavno to, da bo uklepnih večina od dosedanjih 428 podružnic. V vsej državi bo od tega števila ostalo le 30 do 40 podružnic in sicer samo v gospodarsko razvitih centrih. Na sedežih okrajev, v nekaterih primerih pa tudi na občinah, kar je odvisno od razvitega gospodarstva in ostalih pogojev, bodo osnovane okrajne odnosno občinske komunalne banke. Okrajne banke bodo imele pravico osnovati svojo podružnico na teritoriju okraja, če to narakujejo gospodarske koristi.

Osnovanje okrajnih in občinskih komunalnih bank naj omogoči novim ljudskim odborom uspešnejše izvajanje vseh tistih nalog, ki so jim naložene z Zakonom o pravicah in dolžnostih novih okrajnih in občinskih ljudskih odborov. Nove okrajne in občinske banke bodo povezane z Narodno banko. Od nje bodo dobivale kredite, njej pa bodo dostavljale poročila za sestavo bilance in pregleda nad gospodarskim poslovanjem.

VREME

za čas od 30. IX. do 9. X.
Do 2. oktobra pogoste padavine, zatem spet suho vreme, le med 4. in 5. oktobrom verjetno začasno poslabšanje oz. krajkrajne padavine.

Dr. Marjan Breclj, podpredsednik Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS, je pravkar prebodel z drogom dno v kupolini peč, iz katere je prišlo tekoče železo. (Ob slovesnem začetku dela v novi železolaharni v Črnomlju, 17. septembra 1955).

Na čigav račun je uspeval kočevski „Avto“?

Zmešani pojmi o koristnosti čudnih kupčij in o gospodarskem kriminalu — Milijonske kupčije v škodo skupnosti — Gre res le iz „Žepa v žep“?

Novo mesto, 27. septembra. Teden dni že teče proces proti 13 obtožencem, ki se zagovarjajo pred okrožnim sodiščem zaradi težkih prestopkov: gospodarskega kriminala, zlorab službenega položaja, poneverb, podkupovanja, sklepanja škodljivih pogodb, goljufij različnih oblik, navadnih tatvin, finančnih prekrškov, ponarejanja uradnih listin, deviznih prestopkov, nedovoljenega trgovanja itd. V pripravi se nahajajo Ludvik BASTAR, Albert KOLAR in Alojz KOVAČ, medtem ko so ostali obtoženci na prostosti: Franc MARENČE, Albert MEDIC, Bogomir ARKO, Rafael in Otilija THALER, Franc KOVAČ, Jože LISAC, Rajko LESJAK, Janko MAJNIK, Edvard PLESNAR, Vinko ZAJC, Slavko HOČEVAR in Ojga DEBELJAK (vsi iz Kočevja), Mira PREMK iz Ljubljane, iz ljubljanskih zaporov pa je bil pripeljan na proces tudi Franjo KOREN iz Kočevja. Okoli prvih treh obtožencev, zlasti pa šefa kočevskega podjetja „AVTO“ Ludvika Bastarja, se je nabralo toliko kaznivih dejanj, ki so potegnila v umazan splet vrste uslužbenecv podjetja in še nekaterih ljudi izven kolektiva, kakršnih obtožencev v dosedanjih procesih s tega področja niso poznali.

Do danes so se zagovarjali na razpravi vsi obtoženci, zlasti pa je bila tudi že vrsta prič. Ko poročamo o tem, zasliševanje se traja, proces pa bo morda zaključen konec tega tedna.

Obtožnico sem razumel in se deloma čutil krivega, deloma pa ne — to so bile prve besede Ludvika Bastarja, ko ga je predsednik senata vprašal, kaj meni o svoji krivdi na očitanih 29 kaznivih dejanj, o katerih je pretekli teden obširneje poročal dopisnik v „Slovenskem poročevalcu“. V dvodnevem zasliševanju pa je Bastar razen nekaterih malenkosti svojo krivdo v celoti zanikal. Skoraj vse, kar mu očita obtožnica, je zanj tekorekčič „nerazumljivo“, saj je vendar on, Bastar, dvignil kočevski „Avto“ iz ruševin in razsula na višino svzornega podjetja, ki prevaža, kupuje in prodaja avtomobile, stroje in njih dele, izdeluje razna dvigala, opremo za sanitetne avtomobile in druge take potrebščine in ki skratka predstavlja na Kočevskem podjetje, od katerega je odvisen vse promet in prevoz za ostala industrijska podjetja. OLO in tako dalje. Kar koli je Bastar storil, je bilo — po njegovem zasliševanju — v korist in napredek podjetja: vsi nakupi in prepredaje avtomobilov za razna kočevska podjetja, vse sprejete in dana čudna provizija, sklepanje škodljivih pogodb, njegova privatna in službenega potovanja po državi in v Avstrijo, nakup dveh starih privatnih delavnic — mizarске in mehanične — za 2.222.000 din, pa razna darila in prekrški vseh vrst. Bastar je doslej odločno zanikal krivdo pri očitanih kaznivih dejanjih. Navajal je, da ni prejemal nobene provizije, da ni rezoval v škodo skupnosti, da je kupoval in prodajal avtomobile po nalogu „višjih forumov“, izgovarja se na težave razmere ob prevzemu podjetja, na OLO Kočevje, če treba tudi na sklepe delavskega sveta in upravnega odbora in pod. Priznati je treba, da je Bastar v svojem zagovoru precej spretel, če lahko tako pravimo vitemu izmljenju in neprestanemu izgovarjanju na razne okoliščine in razmere v podjetju oz. na gospodarsko situacijo, faktorje, različne cene in pod. Stevilna rešitve kupčevanja v avtomobilu ali njihovih motorjih in deli so za Bastarja »normalna stvar«, čeprav je bila skupnost pri takih barantljah precejkrat oškodovana tudi za milijonske zneske.

Večina obtožencev procesa je zlorabila uradne položaje bodisi v škodo skupnosti ali tudi na račun podjetja. Javni tožilec je prvotno obtožbo razširil še na Alojza Kovaca zaradi ogrožanja javnega prometa, na Bastarja, Arka, Zajca in Hočevarja pa zaradi manipulacij okoli izplačila 1.200.000 din za 13. plačo, ki so jo knjižili na račun materialnih izdatkov namesto na fond plač, denar pa dvignili po ovinkih v Zagrebu in Karlovcu.

avtobus, to ne izpremeni dejstva, da lahko z mirno vestjo imenujemo tako dejanje legalizirano goljufijo skupnosti. Iz takih kupčij izvirajo v končnih posledicah višje cene, dražji proizvodi v tovarnah itd. Industriji granita v Oplotnici so prodali staro šasijo z nekaj deli za poldrugi milijon dinarjev, stala pa jih je le 520.000 din itd. »Zakaj so pa dal toliko« meni cinčno Bastar. In prav v tej trgovski brezobzirnosti, ki je na moč podobna morali kapitalističnega gospodarstva, je treba iskati bistvo vprašanja krivde nekaterih glavnih obtožencev tega procesa in njihovih dejanj. Lahko je trditi Bastarju in nekaterim pričam — tudi predsed-

Živinorejska razstava v Dolenjskih Toplicah

18. septembra je bila v Dolenjskih Toplicah že druga živinorejska razstava. Tudi letos je sodelovalo veliko živinorejcev. Komisija pri KZ je že predhodno odbrala živino za razstavo, kljub temu pa je bilo pripeljano nad 90 glav. Ocenjevalno komisijo so sestavljali predsednik OZZ Viktor Zupančič, ing. Linzner, veterinar Gundert in kmetovalci Jože Peško, Avgust Poglajen in Avgust Gril. Živina je bila zelo lepa in se je bilo težko odločiti, katera žival je najlepša in najboljša. — Prvo nagrado je prejela krava Jelenka — last Zamide iz Podturna — ocena II-A, drugo krava Siva — lastnik Alojz Pirč iz Podturna — ocena II-A. Tretjo nagrado je prejela krava lastnika Jožeta Medica iz Občice, ki je tudi imela oceno II-A. Pri telcih pa je prejela prvo nagrado telica Sica, last Kmetijskega gospodarstva Poljana — ocena II-A, drugo telica kmeta Zamide iz Podturna — ocena II-A, in tretjo telica Siva, last Karla Henigmanna iz Dolenjskih Toplic — ocena II. Bilka sta bila samo dva in ni nobeden prejel nagrade.

Neučakani dolenjski vlak in njegov odpremnik

Dne 11. septembra letos je pripeljal jutranji vlak iz smeri Sežana — Postojna v Ljubljano. S tem vlakom se je vozila večja skupina mladičev iz Dolenjske, ki so se vračali s službenega potovanja. Ko so prispeli v Ljubljano, so z veseljem ugotovili, da bodo imeli takojšnjo zvezo z dolenjskim vlakom, navzlic kratki zamudi sezonskega vlaka. Toda smola. Med tem ko je naš vlak ustavil, je odpremnik vlaka (baje neki Menard) že dal odhodni signal za dolenjski vlak, tako da ga je ujelo le majhno število mladičev, več kot polovica skupine pa je ostala na ceditlu po krivdi prometnega uradnika ter čakala na naslednji dolenjski vlak, ki vozi šele ob 13,35. Prizadeji so mnenja, da tako dejanje ni v čast prometnim uradnikom ljubljanske železniške postaje. Tudi civilisti, ki bi morali odgovoriti s tem vlakom, so se zgražali, saj je vlak odpeljal celo minuto prej, kot bi moral, kar so priznali tudi nekateri železniški uslužbenci postaje Ljubljana. Službojuči dežurni mladič

Obrotniški velesajem v Ljubljani

Na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani so v soboto 24. septembra odprli prvi obrtniški velesajem. Na njem razstavlja 380 razstavljalcev vseh obrtnih strok iz vse države. Razstavni prostor meri nad 6000 m². Velesajem bo odprt do 9. oktobra. Obiščite ga, če le utegnete!

Pilanci porajajo nesposobne potomce, božjastnike in idiote ter vzgajajo čisto zločince. To potomstvo je v breme celih družb.

zelo nizka, v primerjavi z Jugoslavijo pa celo pod povprečjem. Ker je smrtnost v povprečju v Sloveniji 9,34, je pri nas, če za vse okraje skupno seštejemo, celo pod tem povprečjem, kar kaže, da pri nas ljudje ne umirajo tako zgodaj in da jih ne umira toliko, kakor drugod. V črnomaljskem okraju je umrlo lani več moških, medtem ko so v ostalih okrajih na prvem mestu ženske. Umrljivost dojenčkov do 1 leta starosti izgleda v procentih poletje naslednja: Novo mesto 4,15, Kočevje 4,34, Krško 5,78, Črnomelj 7,94. Razen v Kočevju, povsod prevladuje umrljivost dečkov. Jugoslovansko povprečje je med 8 in 15%, medtem ko je razlika med okraji in mesti v Jugoslaviji med 4 in 24%. Pri nas je ta umrljivost neke pri spodnji meji. Vzroki za umrljivost dojenčkov v zgodnji dobi leže predvsem v zaostlosti oziroma slabih materialnih pogojih oddaljenih krajev, kamor kultura še ni do take mere prodrla kot v bogatejših dolinah in prometnih krajih, prav tako pa vpliva tudi na nepoznavanje osnovnih načel higijene in splošna nepoučenost mater in deklet. Le-te imajo večinoma voljo, da bi svojega otroka kar najbolje

Karel Gorjup usmrčen

Letos spomlad smo obširneje poročali o gnusnem dejanju Karla Gorjupa, ki je na Borovcu pri Kočevski Reki aprila 1953 izkoristil ubil delavca Jožeta Mlakarja. Gorjup je bil obsodjen na smrt; smrtno kazen so nad njim izvršili pretekli teden.

Samomor v senu

50-letni Jože Senčar na Gliniku štev. 8 pri Mirni je tpeel na posledicah internacije. Bil je večkrat živčno razkrojen, kar ga je verjetno poginolo tudi v prezgodnji smrt. 20. septembra so ga našli obteženega v seniku; v senu si je izkopal luknjo, vrvo pa pritrdil na strešno nosilec.

Izvoz karbida v Sovjetsko zvezo

Na osnovi trgovskega sporazuma med našo državo in SZ smo med drugim pred kratkim izvozili tudi 1000 ton karbida. Uvozniki so s kvaliteto karbida zelo zadovoljni.

Od tedna do tedna

V splošni debati na X. zasedanju OZN je v ponedeljek dopoldne govoril tudi vodja Jugoslovanske delegacije Koča Popović. Ustavimo se pri nekaterih mislih, ki jih je analiziral naš državni tajnik za zunanje zadeve v svojem govoru in ki zadevajo tako splošni svetovni položaj kakor jugoslovansko stališče na sedanjih stopnjah mednarodnega razvoja. Koča Popović je poudaril, da se je težnja po boljšem vzdušju v mednarodnih odnosih očito okrepila in to trditve podpri z navedbo vrste dogodkov iz bližnje preteklosti, kakor so bili ureditev avstrijskega vprašanja, bandunska konferenca azijsko-afriških dežel, ženevska konferenca štirih velikih in mednarodna konferenca o uporabi atomske energije v mirnodobne namene. Vodja jugoslovanske delegacije je zatem poudaril, da je »pri vsem tem najvažnejše, da je prišlo do splošnega popuščanja nezaupanja v mednarodnih odnosih in do večje pripravljenosti, da se problemov lotimo odkrito in v pomirljivem duhu.«

V TEM TEDNU NABIRAMO SLEDEČA ZDRAVILNA ZELIŠČA:

- CVET jesenske reše 90 din
- LIST volčje češnje (beladona) 150 din, robide 36 din, maline 40 din, lapuha 60 din, pljučnice 90 din
- RASTLINO hrčičke reše 260 din, jeternika 180 din, kopitnika 70 din
- KORENINE gladeža 65 din, srčne moči 160 din, bele čmerike 100 din, baldrijana 260 din, trobentice 120 din, volčje češnje (beladona) 120 din, črnobine (črna bil) 250 din
- PLODOVI šipka 40 din, juščine šipka brez semena 250 din, jereblike 80 din, PUNCKOVNE 600 din
- GOMOLJE — CEBULICE jesenskega podleska 100 din. Gomolji jesenskega podleska morajo biti razrezani v ploščice v debelini 2 milimetra. Posušeni morajo imeti svetlosivkasto barvo, temno sušeni in nepravilno rezani ne odkupujemo.

PUTNIK SLOVENIJA NOVO MESTO telefon 108

— Za jesenske izlete vam nudimo naš 30-sedežni avtobus — organiziramo razne izlete in ostale prevoze z lastnim modernim avtobusom — posredujemo najhitreje in najceneje poštne liste in vize vseh držav — železniške vozovnice kupite pri nas v predprodaji — poslužuje se naših uslug pred vsakim potovanjem

Dr. Božo Oblak 2 Zdravstvo na Dolenjskem

V novomeškem okraju prevladujejo pri mlivorojenih deklicah, v kočevskem je izenačeno za oba spola, v obeh ostalih okrajih prevladujejo dečki. Število se giblje med 1 in 2% rojstev, kar odgovarja evropskemu povprečju. Mrtvorojeni se rode iz več vzrokov. Deloma so krive bolezni mater, nepravilnosti v razvoju plodu, pa tudi nepravilna materina prehrana in nepravilno delo nosečnice pred samim porodom ali v nosečnosti. Seveda gre pa v nekaterih primerih tudi za druge vzroke, ki so zelo blizu kriminalu. Pri porodih je bilo izvršenih v procentih naslednje število strokovnih pomoči: Novo mesto 97,33, Kočevje 99,07, Krško 95,03, Črnomelj 99,91. Iz tega lahko opazimo, da so matere spoznale, da je boljše roditi v porodnišnicah, kjer imajo pri roki zdravnika in drugo usposobljeno strokovno pomoč: Novo mesto žena rodi doma, pa še tiste v večini primerov kličejo babico. V krškem okraju rodi precej žena še doma, ker so prevzne prilike slabe in oddaljenost od porodnišnice prevelika. Vendar so v večini primerov v pomoč babice, ki se jih žene poslužujejo. Večina žena iz ostalih treh okrajev pa rodi v porodnišnicah v Novem mestu in v Ljubljani. Ker je predvidena porodnišnica tudi v krškem okraju, se bo stanje kmalu tudi tam izboljšalo. Ta ugodnost je za žene velikega pomena, ker jo prvič malo stane, ker država krije stroške okrog poroda, drugič ji odpade doma vsa priprava, ki je večkrat zelo primitivna in ne dovolj higienična, pa tudi vse nered odpade, ki je s porodom doma v zvezi, prav tako pa so domači nemosti in v svojem vsakdanjem delu. Tu leži tudi vzrok padanja smrtnosti otrok pri samem porodu in v prvih dneh po porodu, ker imajo dojenčki oziroma novorojenčki vso oskrbo v porodnišnici takoj po porodu, kjer jim zdravstveni nadzor očuva zdravje ali pa odstrani nevarnosti za življenje, ki bi jih doma v večini primerov ne mogli odstraniti.

podobno. Vendar se kažejo v obrihih neke bolezni, med katerimi so na prvem mestu boleznir srca in ožilja, slede raka obolenja in nalezljive bolezni, predvsem jetika. Ostale bolezni povzročajo umrljivost v manjšem obsegu. Umrljivost zaradi nezgod je jasna samo za okraja Novo mesto, kjer je 6,51%, in Črnomelj, kjer je 6,68% splošne umrljivosti. Druge ni bilo mogoče dobiti točnih podatkov, verjetno pa so podobni tema dvema. Največ nesreč je bilo izven doma, pri delu komaj desetina vseh nesreč. Prvi vzrok nesreč je bil alkoholnih pijatek, potem šele sledi nepazljivost, ostali vzroki pa so le posamični in nimajo velikega pomena v splošnem.

OBOLVANJA

Nalezljive bolezni se pojavljajo ali posamično, večinoma pa raje v epidemijah, kar pomeni, da zajemajo večje število prebivalstva. Borba proti njim je še vedno težavna, posebno če prebivalstvo ne sodeluje. Naša protiepidemska služba je danes sposobna zajeziti vsako epidemijo, vendar je to premaško, treba jo je preprečiti, kar pa je včasih težko. Kileconosi, ki prenašajo kužne klice, niso vedno disciplinirani, včasih pa jih niti ne poznamo. Razmere, v katerih živimo, še daleč niso idealne, da bi lahko preprečili obolenja, čeprav poskušamo storiti vse, da bi to dosegli. Trebušne nalezljive bolezni, kamor prištevamo tifus, paratifus in

grizo, so se pojavljale največ v krškem okraju, kjer je bilo 30 slučajev grize in 19 slučajev tifusa; paratifus pa je dosegel v novomeškem okraju število 21, v kočevskem pa 16. Otroške nalezljive bolezni so dosegle velika števila v krškem okraju, kjer je bilo 190 primerov ošpic in 112 oslovskega kašlja, kar sta bili že dve prvi epidemiji. V novomeškem okraju je bilo oslovskega kašlja 76 slučajev, povsod drugod so števila manj pomembna. Škratinka je dosegla povsod število 31 do 33 obolenj, razen v črnomaljskem okraju, davica je razasjala največ v krškem okraju, kjer je zbolelo 11 otrok in odraslih. Nalezljivo vnetje možganskih mren (meningitis) je napadlo največ ljudi v črnomaljskem okraju, kjer je zbolelo 6 prebivalcev. Otroška paraliza je imela posamične primere v vsakem okraju, medtem ko je nalezljivo vnetje jeter skoraj povsod imelo 1-5 ljudi. Sen je imelo največ ljudi v krškem okraju, kjer je zbolelo 22 prebivalcev, najmanj pa v črnomaljskem okraju, kjer so zboleli 3, drugje je število med obema tema krajnjima. V novomeškem okraju se je pojavil in sam primer zelo nevarne nalezljive bolezni malarije, ki jo slovensko imenujemo smrkavost. Ta bolezen, ki je pravzaprav bolezen konj, pa se prenaša na človeka, je v večini primerov smrtna, posebno če se izbruhne naenkrat ali kakov pravimo akutno. Oseba, ki jo je imela, je tudi umrla. Da se

ta nevarna bolezen ni razširila, je zasluga na eni strani preventivne medicinske službe, predvsem pa zasluga veterinarske službe, ki je takoj poskrbela za cepljenje konj po okrajih in za takojšnjo odstranitev že obolenih živali. Zalostno je, da še vedno nekateri prebivalci odklanjajo protiepidemske ukrepe ali celo skrivajo bolnike z nalezljivimi boleznimi, da celo odklanjajo zdravniško pomoč, čeprav je to zdraviljenje zastoj in nisti stroške država! Marsikdo pa tudi potem ko zbolí, noče zdravljenja iz nepoučenosti, ker je njegovo obolenje morda lahko in je mnenja, da bo bolezen že prebolel kar tako, mimogrede. Zaradi tega nastajajo epidemije iz malomarnosti, ki stanejo morda nekateri ljudi življenja. Včasih imajo znake nekaterih nalezljivih bolezni laiki kar za prehlad ali slabo počutje, ki je malo huje kot ponavadi in ne polagajo važnosti na to. V naših krajih je še vedno dovolj nevarnih črvenih nalezljivih bolezni, ki vsako leto vzplamtijo v večjo ali manjšo epidemijo in je tako gledanje na stvar še toliko bolj neprimerno in nevarno, če vzvzamemo, da je po obstoječih zakonih tudi kaznjivo. Isto velja za otroške bolezni, saj še vedno najdemo matere, ki svoje otroke vodijo na otroško igrališče ali drugam, kjer so zdravi otroci, čeprav imajo njihov mlaček morda »bovski kašelj in mali to dobro ve. Enako velja tudi za druge nalezljive bolezni.

IZ NAŠIH KRAJEV

V Otočcu so proslavili krajevni praznik

23. septembra so v Otočcu ob Krki tretji praznovali krajevni praznik. Ves svetevali del praznovanja je bil posevečen spominu padlih borcev in žrtvam fašistično-domobranskega nasilja.

Spomenik padlim borcem pred občinsko hišo so za letošnjih praznikov olepšali in uredili tudi praznik spomenika. Dopolnile ob desetih so se zbrali pred spomenikom predstavnik domačih organizacij in društev, šolska mladina z učiteljskim, svojci padlih borcev in drugi. Prišli so tudi gostje, med njimi ljudski poslanec te volilne enote tovariš Franc Kresc-Coban, podpredsednik občinskega ljudskega odbora Novo mesto tovariš Boris Andrižanič, predsednik sveta za kulturo in prosveto profesor Janko Jarc, sekretar Okrajnega odbora ZB Moro Avgust itd. Udeležence je pozdravil šolski upravitelj tovariš Lapajne, ki je orisal pomen praznika. V imenu občinskega ljudskega odbora je čestital k prazniku podpredsednik Boris Andrižanič, ki je hkrati govoril tudi o naši gospodarski gradnji.

Po svečanosti pred spomenikom so šli udeleženci pred šolo, kjer so odkrili spominsko ploščo nekdanjemu učitelju na tej šoli Martinu Jakopcu, katerega so na zverinski način po mučenju ubili domobranci 18. decembra 1943. Šolski upravitelj tovariš Lapajne je pred ploščo orisal lik pokončnega Jakopca. Rojen je bil v Kopru. Kot sin revnih staršev je ob lastnem vzdrževanju končal šolo in leta 1913 postal napreden učitelj. Ze drugo leto je moral na fronto, kjer je bil dvakrat ranjen. Po prvi svetovni vojni je dobil službo na Koroskem. Leta 1936 je bil premečen v Maribor, kjer se je takoj vključil v napredne organizacije in v njih aktivno delal. S ponarejenimi listinami je prišel leta 1941 v Otočec, kjer je bil kmalu nato nastavljen za učitelja. Takoj se je vključil v OF in sodeloval z NO gibanjem. To ni ostalo prikrto domaćim izdajalcem, ki so mu bili vedno za petami. 18. decembra 1943 so ga aretirali na stanovanju, odpeljali in po daljšem mučenju ubili. Izbili so mu tudi zlasto zobovje, pobrali uro in druge predmete. Svoji so ga našli mrtvega v gozdu šele po dveh mesecih.

Pri odkritju plošče so sodelovali s kulturnim sporedom šolski otroci. Pionirski pevski zbor je pod vodstvom učiteljice Ivanke Segar ubralo zapel več narodnih

in partizanskih pesmi, otroci pa so izvedli tudi nekaj drugih točk. Ob koncu sporeda so odšli udeleženci proslave, med katere je tu čas prišel tudi predsednik OLO Franc Pirkovič, na pokopališču, kjer so se na grobu narodnega heroja Vinka Paderišča - Barjeje poklonili spominu vseh padlih borcev. Šolski upravitelj je z roko pokazal: »Tu je pokopani narodni heroj Barjeja, dve aktivisti in ostali partizani, ki so jih ubili fašisti po izdajstvu

pri Beceletovi jami. Tam v kolu je grob trinajstih partizanov, ki so jih pobili Nemci, spet tam ob zidu je grob dvanajstih talcev...»

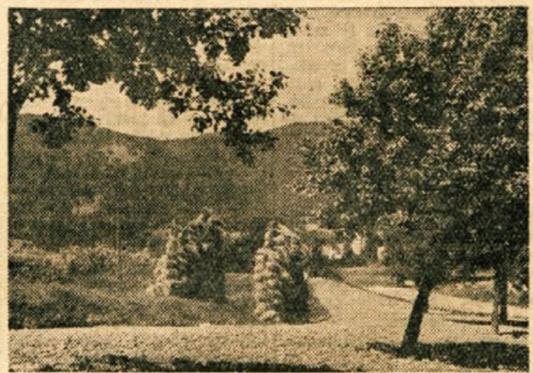
Da, veliko žrtve je padlo za veliko stvar, ki se imenuje svoboda. Tega bi se morali zavedati tudi vsi tisti posamezniki v Otočcu in okolici, katerim se škoda zdi ene ali dveh ur za to, da bi s svojo udeležbo počastili spomin na te žrtve!

P. Romanič

S Sinjega vrha nam pišejo

Te dni sta se poslovila od našega kraja in odšla vsak na svoje novo službeno mesto šol-

Sprašujemo se, zakaj ni v vsem našem kraju od Vinice do Starega trga nobenega lovca

Pozdrav iz Predgrada ob Kolpi

ski upravitelj Jože Zabukovek in učiteljica Martina Cajnar. Med prebivalstvom sta bila zelo priljubljena in spoštovana, kar dokazuje tudi lepa udeležba na poslovnem večeru, ki ga je priredila mladina tovarišu Zabukovskemu. Zelim, da bi pri nas imel vedno tako poštovane prosvetne delavce.

več. Kdo je kriv, da je razpuščena lovska družina na Sinjem vrhu? Divje svinje nemoteno uničujejo koruzo, krompir in druge pridelke. Kmetje morajo z ognjem varovati svoje njive. Kje so sedaj tisti lovci, ki včasih tako košato nosijo lovske klobuke, kadar streljajo s kolarci pri Školniku?

Tatova 24 koles pred sodniki

Lahko je razumeti jezo in razočaranje človeka, ki so mu ukradli kolo. Mesece in mesece je varčeval, da je prihranil 30 ali 35 lisčakov in si nato omislil prepotrebno prevozno sredstvo. Ko mu ga nekada ne ukrade tat, bi tak človek dal vse, da lopova čimprej ujamejo in postavijo pred sodnike. Mnogim oškodovancem, ki so bili v preteklih letih v naših dolenskih krajih ob kolo, se bo ta želja uresničila.

Organi tajništva za notranje zadeve v Novem mestu so pred kratkim zaprlj Avgusta Sepica in Ignaca Urnjarija, kmečka sinova iz Hudej pri Trebnjem. Ukradeni dežni plašč, ki ga je ukradel Sepic letos v novomeškem zdravstvenem domu, je pozaslugi poštovovalnih milicij in preiskovalcev pokazal pot v hišo nesramnega zlikovca, kjer so našli celo delavnico delov in ostanke raznih moških in ženskih koles. Kmetu so bila dejanja obeh tatu na diani: v zadnjih dveh oz. treh letih sta ukradla 24 koles! Doma sta jih razdirala, zamenjavala razne dele, jih spet sestavljala in prodajala naprej. Veliko še dobrih delov koles sta enostavno zmetala v vsako lužo v Hudej. Pri prodaji koles sta seveda lepo zaslužila, čeprav imata doma dovolj kruha.

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE „PIONIR“

NOVO MESTO, Tavčarjeva 12

sprejme takoj: 2 gradbena inženirja, 2 gradbena tehnika, 4 finančne knjigovodje, 4 materialne knjigovodje, 1 kovinostrojarja in 1 cementinarskega mojstra.

Plača po tarifnem pravilniku, oziroma po dogovoru. Družinska in samska stanovanja na razpolago. Ponudbe z navedbo dosedanjega dela je dostaviti direktorji do 30. septembra 1955.

DOLENJSKI OBVEŠČEVALEC

KINO

KEKA - Novo mesto
30. septembra do 2. oktobra: ameriški film »Možje«, 4. do 6. oktobra: brazilski film »Sinha Moca«.

DOM JLA - Novo mesto
30. septembra do 2. oktobra: ameriški film »Banditi Korzijski«, 4. do 6. oktobra: ameriški barvni »Sikaramuki«.

Dolenski Toplice:
1. do 2. oktobra: brazilski film »Razbojniki«, 5. in 6. okt.: jugoslovanski film »Milioner na otoku«.

Trebnje:
1. in 2. oktobra: mehiški film »Zapor za žene«, Predstave v nedeljo ob 13.30 uri, 5. in 6. oktobra: jugoslovanski »Pot mladu«, samo za šole in gimnazije po razporedu, ki so ga prejelo.

Mokronog:
1. in 2. oktobra: francoski »Vsa pola peljejo v Rim«.

Črnomelj:
30. septembra do 2. oktobra: »Stari grešnik«.

JADRAN - Kočevje:
30. septembra do 2. oktobra: italijanski »Na ostrini snega«, 5. in 6. oktobra: jugoslovansko-nemški »Poslednji most«.

MALI OGLASI

Zidarje, prične darje in delavce sprejemno takoj ali kasneje v stalno zaposlitev. Delo je tudi v akordu. Hrana in stanovanja zagotovljena. Delo je tudi skrajno v letu.

Gradbeno podjetje »Graditelj« Ljubljana, Smartinska c. 61 b

RACUNOVODKINJA, sposobna opravljati tudi ostala pisarniška dela, dobi takoj službo v manjšem novomeškem podjetju. Plača po dogovoru, nastop takoj ali 1. novembra. Ponudbe pod prebrano in marljivo poslati na: ...

TRI RABLJENE PLASCE ZA KOLO poceni prodam. Naslov pri upravi lista.

DVE LONČENI SOBNI PEČI ugodno napredaj v Novem mestu. Naslov pri upravi lista.

BREZPLAČNO vas zavaruje uprava Dolenskega lista proti neugodam in njihovim posledicam.

IZ MATICNIH URADOV

Novo mesto

Pretekli teden je bilo rojenih 13 deklet in 13 dečkov. — Poročili so se: Pisko Pavel, sin kmetja iz Novega mesta, in Klobučar Ana, uslužbenka iz Borčevca. Viaslavjevi Stanko, oficir JLA iz Sarajeva, in Kastrvec Milena, uslužbenka iz Novega mesta. Dragičević Jovan, milicnik iz Dolenskih Toplic, in Jušna Ana, uslužbenka iz Siročana.

Umrla sta: Gorenc Milka, hči delavca, 13 let, iz Tršiča, Strajnar Ignac, kmet, 63 let, iz Dol. vasi pri Sentjerneju.

Kočevje

Pretekli teden je bilo rojenih pet dečkov in dve dekletci. — Poročili so se: Stimec Venceslav, namestnik iz Izole, in Stimec Jelčava, gospodinjstva pomočnica iz Kočevja. Hudorovič Anton, delavec, in Srepta Marija, gospodinja, oba iz Srednjih Ložin. Omerza Anton, strojnik iz Gor. Ložin, in Zagar Marija, delavka iz Koblarjev, Debelič Anton, brusar, in Kerč Slava, oba iz Kočevja, Malnar Rudolf, sofar, in Gruden Franciška, natakarica, oba iz Kočevja. Svevec Mihael, enbar, pomočnik, in Matuša Marija, kmečka delavka, oba iz Klirde vasi, Komac Stanislav, rudar, in Somersary Marijeta, delavka, oba iz Zeljn. Vesel Franc, namestnik, in Hrovat Terzijca, delavka, oba iz Salke vasi. Benčina Antonija, gospodinja, oba iz Zajčjege polja.

Umrla je Benčina Alojzija, gospodinja, 82 let, iz Lavidla.

šim poravnate tekočo naročnino. Poskrbite te dni, ko vas bo obiskal pisarniška, da mi plačate naročnino do konca leta 1955, če tega morda še niste storili.

PROJAM dvostanovanjsko hišo z vrtom v centru Novega mesta. Vseživljajo takoj. Naslov pri upravi lista.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNE

Pretekli teden so rodile: Gorenc Anica iz Videna pri Krišken — dekle. Novak Justina iz Vavte vasi — dekle. Tanko Draga iz Ribnice — dekle. Bajuk Marija iz starega loga pri Kočevju — dekle. Movern Terzijca iz Crnomelja pri Semlju — dekle. Senolič Olga iz Korca pri Trebnjem — dekle. Regina Angela iz Vel. Cerovca — dekle. Bohte Marija pri rakovniku pri Sentjerneju — dekle. Šterk Elizabeta iz Radencov pri Predgradu — dekle. Kač Angela iz Salke vasi pri Kočevju — dekle. Kolbr Bertja iz Brega pri Kočevju — dekle. Ravbar Fani iz Novega mesta — dekle. Juršič Alojzija iz Berčevca vasi pri Metliki — dekle. Kolberer Anica iz Crnomlja — dekle. Deželan Tončka iz Brusnice — dekle. Janežič Jožefa iz Brune vasi pri Trebnjem — dekle. Florjančič Petra iz Otočca ob Krki — dekle. Tome Marija iz Kriševske vasi pri Metliki — dekle. Kuzma Anastja iz Bedra pri Dragatušu — dekle. Rljavec Stanja iz Gor. Straze — dekle. Goršč Francka iz Prigorice — dekle. Plut Marija iz Srednje — dekle. Nagelj Mihael iz Seja Rataza — dekle. — Čestitamo!

Pokažite DOLENJSKI LIST znanecem, prijateljem in sodržavnikom! Naročite na naš list, ki vam kaže, ki služijo vojaški rok v JLA!

Neurje nad Dol. Toplicami

Pretekli teden so temni oblaki prekrili nebo nad Dolenskim Toplicami in niso obetali nič dobrega. Kmalu so začele padati debele kaplje dežja, vmes pa se je vsula debela toča, ki je kmalu pobelila zemljo. K sreči toča ni dolgo padala, vendar je napravila občutno škodo na poljskih pridelkih, zlasti na ajdi, ki jo bodo morali ponekod kopati. Dobro je le to, da toča ni zavzela velikega obsega in ni dosegla bližnjih vinogradov.

Suhor pri Metliki

Po kratki bolezni je 17. septembra umrl mizarški mojster Franc Košir, star 71 let. Rojen je bil na Brodu pri Novem mestu, od koder se je priženil na Dolnji Suhor. Bil je dober človek in je rad vsakomur pomagal.

Zanimivo je, da mu je pred dvema letoma umrla žena, kateri je sam napravil krsto, dokler je bila še živa. Ko je pred kratkim spet delal krsto, ga je sosed vprašal, komu bo pa ta. Odgovoril je, da bo ta za njega. Dva meseca na to je res umrl in zdaj so ga pokopali v njej. Pogreba se je udeležilo lepo število vaščanov in njegovih znancev iz rojstnega kraja.

Pred tretjim dolenskim atletskim prvenstvom

Novomeščanke se na najboljši poti, da osvoje 2. mesto v hrvaško-slovenski odbojarski ligi (Foto Mlakar)

pride lepim borbam. Znano je, da je Dolenska tudi na tem področju vidno napredovala in manifestacija teh uspehov bo ravno to prvenstvo. Upajmo, da bodo novomeški atleti letos nastopili strnjeno in bodo močan nasprotnik odlični ekipi Kočevja, ki ima nekaj odličnih posameznikov. Od Crnomlja ne moremo veliko upati, ker so boljše atletične in športne družbe, zato bodo lahko nastopili samo izven konkurence. Kljub temu upamo, da se bodo v Novem mestu zbrali res najboljši atleti Dolenskega in pokazali svojo kvaliteto. Novomeščane opozarjamo na to največje atletsko prireditve in želimo, da bi se je v čim večjem številu udeležili.

Se nekaj prognoz in primerjav z lanskimi rezultati.

100 m: Gamska zmagovalec Bižal, Kočevje, 11,9. Letonji kandidati za to mesto najhitrejšega šprinterja so: Torkar (Koč.) 11,4, Skuf-

ca (N. m.) 11,5, Bižal (Koč.) 11,8. 200 m (Bižal, Kočevje, 26,0). Letonji absolutni kandidati za to mesto je Torkar (Koč.) 23,4, za ostala mesta pa se bodo borili Bižal, Smola (oba Kočevje) in Skufca (N. m.).

400 m: (Smola, Kočevje, 57,9). Če bo na tej progi nastopil Torkar, je tudi kandidat za prvo mesto za ostala mesta pa se bodo borili Doki (N. m.) 57,1, Bižal in ostali.

800 m: (Drobnik, Kočevje, 2:16,1). Kandidati za prvo mesto so: Simončič (Crnomelj) izven 2:07,3, Vesel (Koč.) 2:07,8 in Doki (N. m.) 2:09,1.

1500 m: (Doki, Novo mesto, 4:41,0). Lanskoletni prvak ne bo branil naslova na tej progi. Kandidati za zmagovalca so: Simončič (Crn.), Derganc (Veseli), Vesel (Koč.), Petek (Koč.) itd.

3000 m: (Glonar, N. m., 10:24,0). Prof. Glonar ne bo branil naslova, zato se bodo zanj potegovali Derganc (Semlja), Doki (N. m.), Petek (Koč.), Mlakar (N. m.), Sušter (N. m.).

Krogla: (Dolenc, N. m., 11:38 m.). Kandidat št. 1 je mladinski državni reprezentant Čihal (Koč.), ki ne bo imel resne konkurence. Za ostala mesta bo borba med Dolencem, Pučkom in Simičem (vsi N. m.).

Kopje: (Gornik, Kočevje, 43,93 metra.) Kolikor boša nastopila naša reprezentanta Plut in Kastelic izven konkurence, bo ta točka najbolj zanimiva. Za prvo mesto je več kandidatov.

Disk: (Dolenc, N. m., 37:19 m.). Dolenc bo verjetno očeval svoj naslov, resnejši nasprotnik mu je samo Čihal iz Kočevja.

Višina: (Smalc, Novo mesto, 1:58 m.). To bo precej zanimiva točka, saj je v teku drugi polninski prvo mesto. Razen Smalca so še Potrč (N. m.) 1:70, Končija (Kočevje) 1:70 in Zunil (Crn.) 1:71.

Daljšina: (Torkar, Kočevje, 5:77). Torkar bo z lahko občeval naslov, saj je s svojim rezultatom med najboljšimi v Sloveniji. Za ostala mesta bo huda borba in je težko predvidevati uspehe posameznikov.

Troskok: (Končija, Koč., 11,65

metra). Tu bo precej borbe med Končijo, Čihalom, Mojškom in Potrčem.

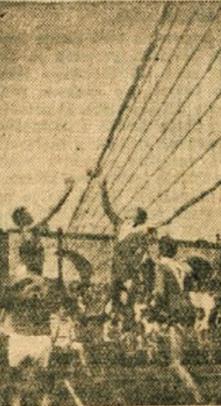
Škok s palico: (Adamič, Kočevje, 2:50 m.). Adamič bo z lahko osvojil prvo mesto, saj je pred kratkim preskočil 2,30 m. Za drugo mesto je kandidat Bavdek (N. m.) 2,70 m.

4x100 in 4x400 m: Tu bodo Kočevski brez večjih težav lahko osvojili prvih mesta, saj tako kažejo rezultati.

To bi bila kratka analiza najboljših rezultatov in pa možnost posameznikov za najboljša mesta. To so računali samo na papirju, ni pa izključeno, da bodo presenečenja.

Zenske moči so precej izenačene, pa kljub temu dajmo nekaj prednosti kočevskim, ki so imle nekaj več nastopov kot druge atletinje.

S. D.

Prizor z odbojarske tekme CRVENA ZVEZDA - PARTIZAN (N. m.): Dolenc in Popovič na mreži. (Foto Mlakar)

Ne pozabite: vsak naročnik »Dolenskega lista« je ZAVAROVAN!

SPORT IN TELESNA VZGOJA

Tri prva in dve drugi mesti v Mariboru

V nedeljo je bilo v Mariboru odbojarsko prvenstvo partizanskih društev Slovenije. Sodelovali so vsa društva, ki so v predtekmovalnih dosegla najboljšo uspehe, Dolenska je poslala kar 5 ekip, ki so dosegli pričačovane uspehe. Novomeški odbojarski so postali 4. ekipa in zaseli tri prva in eno drugo mesto, ženska vrsta iz Trebnje pa je dosegla v svoji skupni drugo mesto.

Partizan I (Novo mesto): Pučko, Dolenc, Simič, Ing. Bergent, Šonc, Medič, Lapajne, je premagal vse svoje nasprotnike in zlahka zmagal skorajda brez konkurence v lepi, zadovoljivi igri. Igral je z Murko Soboto 2:0 (15:1, 15:4) s Framom 2:0 (15:1, 15:5) in s St. Petrom 2:0 (15:2, 15:7).

Partizan Novo mesto, ženske: Knaflič, Mislje, Ostanek, Robar, Kečević, Fink, Penca so v tekmi z žensko ekipo Frama zmagale te tekave s 3:2 (16:15, 15:10, 8:15, 15:5, 15:13).

Partizan II Novo mesto: Romih, dr. Golč, ing. Sodnik, ing. Zerjal, Smalc, Rodič, Doki je odigral največ tekem in navzlic nevirjamosti dosegel 2. mesto. Rezultati: Partizan I (Novo mesto): Pučko, Dolenc, Simič, Ing. Bergent, Šonc, Medič, Lapajne, je premagal vse svoje nasprotnike in zlahka zmagal skorajda brez konkurence v lepi, zadovoljivi igri. Igral je z Murko Soboto 2:0 (15:1, 15:4) s Framom 2:0 (15:1, 15:5) in s St. Petrom 2:0 (15:2, 15:7).

Dva šahovska turnirja SD NOVO MESTO

Novomeški šahisti se v začetku šahovske sezone ne držijo rok kričev. Ze zadnjikrat smo poročali, da je v teku drugi polninski turnir za prvenstvo Novega mesta, ki bo dal naslednjih tednih borcev za »špice« je pretekli teden stopilo v boj novih šahistov, ki se bodo na turnirju brezpotentni-kov spoprijeli za IV. kategorijo.

Najboljši uspeh imata doslej Habran in Pejičič, ki sta bila v širini partizan vsakokrat zmagovalca in vodila s štirimi točkami. Dve točki ima Jovič, ki je izrazil brezpotentni igralce, zato je moral tudi že dvakrat kapitulirati. Po eno točko jih ima cela vrsta: Pešič, Barantini, Simončič, Cikota in Kočič.

Veliko večje je zanimanje za polninski turnir, kjer se je že izločila vodilna skupina, ki se bo potegovala za najvišja mesta. Vodstvo je trenutno prevzel Saranovič, ki ima štir točke iz šestih partij. Tesno za petimi imajo Bartoli, ki ima tri in pol točke iz štirih partij in zato vse možnosti, da ga kmalu prehiti. Prine ima iz šestih partij 3 in pol točke, prof. Dobovek, ki po časi prihaja v dobro formo, pa je iz šestih partij nabral kar 5 točk. Ing. Sodnik ima še vedno 100 odstotkov - dve točki iz dveh partij in eno prednostno. Skrabl ima iz dveh partij 1 in pol točke, dr. Savelj pa iz šestih partij dve cel. Tudi Vitaran ima 1 in pol točke, po eno točko pa imata še Popovič in Jovovič.

M. F.

Tekmovanje sindikalnih podružnic PIONIRJA

Z razširitvijo gradbene dejavnosti in s povečanjem števila delovnih mest v SGP »PIONIR« ustanovili tudi nove sindikalne podružnice v Metliki in Crnomlju, pri direktni s strankami, obrati v Novem mestu in za gradbišča v Novem mestu. Pri tem niso pozabili tudi na športno udeleževanje. 18. septembra so se gradbeni pomenili na športnem dnevu, prirejenem v Crnomlju v čast desetletnice osvoboditve.

Pri podružnici Pionirja v Crnomlju so se zbrali kegljači, šahovski, odbojkarji in strelci iz Crnomlja, Metlike in Novega mesta. Ob sedmih zjutraj je Franc Zidanek pozdravil tekmovalce, poudaril pomen 10. obletnice osvoboditve in želel, da bi se večkrat srečali tudi na športnih tekmovanjih.

Čeprav tekmovalci niso poznali medsebojnih moči, so se virgli v »bitke in tekmovani, zlasti v odbojki, zelo zagrizano. Vrstni red je bil naslednji:

KEGLJANJE: 1. Novo mesto, 2. Crnomelj, 3. Metlika. — ŠAH: 1. Crnomelj, 2. Novo mesto, 3. Metlika. — ODOBJKA: 1. Metlika, 2. Crnomelj, 3. Novo mesto. — STRELJANJE: 1. Novo mesto, 2. Crnomelj, 3. Metlika.

Po končanem tekmovanju je predsednik upravnega odbora podjetja, Ivan Kočevar razdelil posameznim najboljšim kegljcem in strelcem ter ekipam odbojkarjev in šahistov lepa in praktična darila, posamezne ekipe pa so dobile tudi diplome.

Prireditve je zupustila pri tekmovanjih in gledalcih najboljši vili. Vse priznanje gre sind. podružnici PIONIRJA Crnomelj za uspešno organizacijo tekmovanja. Upajmo, da ne bo ostala samo pri prvem srečanju in da bodo prihodnje pokazali nekaj razgibanosti tudi člani podružnic strankskih obratov in direktorje.

Fima.

Kastelic osvojil srebrno mednarodno medaljo

Na stadionu »Boris Kidričev« v Celju je bil 22. septembra veliki mednarodni miting v lahki atletiki. Poleg domačih državnih reprezentantov so sodelovali na tekmovanjih tudi odlični rezultati predvojnega reprezentanta in padlega komandanta Cankarjeve brigade Ferda Skoka, tudi številni tuji člani državnih reprezentanc: Sovjetske zveze, Grčije, Turčije in Romunije. Privrkat so v Celju na tekmovanju nastopili svetovni evropski prvaki Kuc, Šerbakov, Jermolenkova, Kričovskov, Ignjatijev itd. Prireditve je odlično uspeša, naj so bili postavljeni tudi odlični rezultati. Omeniti pa moramo, da se je na tem tekmovanju mladinec Ivan Kastelic iz Crnomlja nepričakovano plasiral na drugo mesto in premagal klubskega kolega Futra z rezultatom 38,85 metrov. Kastelic je na tekmovanju osvojil srebrno mednarodno medaljo. Naš metalec kopja je letošnjem letu se ni bil poražen v kategoriji mladincev, osvojil pa je kar 17 prvih mest. Letos ga čaka še medna-

SD NOVO MESTO v finalu prvenstva Slovenije?

Po zadnjih obvestilih iz Šahovske zveze Slovenije bo v oktobru izločilno tekmovanje za finale mostovnega prvenstva Slovenije v šahu, nato pa se finale četvrtice najboljših društev iz Slovenije za naslov mostovnega prvaka republike. Novomeščani imajo letošni precej izgledov, da se dokopajo do finala, v katerem so že: LSK iz Ljubljane, prvak celjskega okrožja (verjetno celjski SK) in med SD Novim mestom in SD Radovljico. Novomeščani svoje nasprotnike že poznajo, saj so letos avgusta spoprijeli v Radovljici v prijateljskem dvoboju in zmagali s 6:4.

M. F.

Atletski miting v Crnomlju

V dvodnevnem koortnem programu je bila vključena tudi lahka atletika. Poleg domačih so tekmovali tudi mladinci iz Novega mesta in Semčice. Crnomeljski so zopet potrdili, da imajo v svoji sredini odlične atlete: Kuzma Simončič, Jamnka, Mušiča itd., ki bodo imeli veliko besede na tretjem dolenskem prvenstvu v Novem mestu.

Tehnični rezultati: tek na 50 m: Kastelic, Crnomelj 4,2. Skufca, Novo mesto 5,3. Tek 100 m: Derganc, Semič 2,16. Ligar N. m. 3,0. Škok v višino: Molik, Crnomelj 1,58 m. Vardijan, Crnomelj 1,60 m. Škok v daljino: Mušič, Crnomelj 5,95 m. Molik, Crnomelj

Ali bo dvajseta zmagata?

Mladinec Ivan Kastelic iz Crnomlja je te dni odpovalov z jugoslovansko državno reprezentanco v Grčijo v Atene. Mladi metalec kopja še ni bil v letošnjem sezoni poražen. Pred odhodom je obljubil, da se bo častno boril za zmagao.

3. atletsko prvenstvo Dolenske bo 1. in 2. oktobra v Novem mestu

Na prvenstvu bodo nastopili številni odlični atleti iz Kočevja, Crnomlja in Novega mesta. Pričetek v soboto ob 16. uri, v nedeljo pa ob 9. in 10. uri. Ljubitelji atletike, obiščite to zanimivo tekmovanje.

V Crnomlju: ROKOMETNA PODZEVA

V nedeljo je bila v Crnomlju skupščina podzveze za Dolensko. V upravni odbor podzveze so bili izvoljeni: prof. Škrbčiček, Molik, Smrekar, Medič, Klencen in Bralič Skleniči so, da se konško tekmovanje prične 4. oktobra: vsa tekmovanja bo vodila podzveza.

Ali bo dvajseta zmagata?

Mladinec Ivan Kastelic iz Crnomlja je te dni odpovalov z jugoslovansko državno reprezentanco v Grčijo v Atene. Mladi metalec kopja še ni bil v letošnjem sezoni poražen. Pred odhodom je obljubil, da se bo častno boril za zmagao.

3. atletsko prvenstvo Dolenske bo 1. in 2. oktobra v Novem mestu

Na prvenstvu bodo nastopili številni odlični atleti iz Kočevja, Crnomlja in Novega mesta. Pričetek v soboto ob 16. uri, v nedeljo pa ob 9. in 10. uri. Ljubitelji atletike, obiščite to zanimivo tekmovanje.

V Crnomlju: ROKOMETNA PODZEVA

V nedeljo je bila v Crnomlju skupščina podzveze za Dolensko. V upravni odbor podzveze so bili izvoljeni: prof. Škrbčiček, Molik, Smrekar, Medič, Klencen in Bralič Skleniči so, da se konško tekmovanje prične 4. oktobra: vsa tekmovanja bo vodila podzveza.

ROKOMET

V soboto je bil v Crnomlju organiziran turnir v malem rokometu. REZULTATI: Partizan Novo mesto - JLA Crnomelj 13:5, Partizan Crnomelj I - JLA Crnomelj 9:6, Partizan Crnomelj II - Partizan Novo mesto 4:3. ZENSKO: Partizan Crnomelj II - Partizan Crnomelj I, 2:1.

Vse te tekme so bile nočne. Na tem turnirju zaslužio po pohvalno rokometisti iz Novega mesta, saj so presenetljivo gledalce z odlično in borbeno igro. Za letošnjo sezono so dobro pripravljene.

Kegljači iz Toplice v Sentjerneju

Kegljaško društvo »Toplice« je v povratnem srečanju 25. septembra v Sentjerneju premagalo domače enostvo »Venček« z rezultatom 253:251 podrtih kegljev. Pri Toplicah je bil najboljši kegljač izv. Krušič, pri domačih pa tov. Rečno.

Tako sta se povežila dva podeželjska kluba, ki se zelo uspešno razvijata v športu. Zelim, da bi imeli krogi še več takih srečanj, saj je bilo to srečanje res dobro organizirano, za kar gre vsa pohvala kegljačem iz Sentjerneja.

Uspeh tečaj sodnikov

V Crnomlju je bil sodniški seminar za rokometne sodnike. Vsi kandidati so uspešno položili sodniški izpit. Borla Klencen, Brane Zupelj, Pavle Papež, Vinko Senrekar in Polde Papež Sedaj imajo v Crnomlju šest izprašanih rokometnih sodnikov.

Ravnaj se na cesti tako, da boš varen!

Številne prometne nesreče, ki so jih organi notranje uprave registrirali v letu 1954 in prvi polovici letos, kažejo izredno nizko zavezo discipliniranosti nekaterih koristnikov cest, ki s svojim ravnanjem na javnih cestah ogrožajo lastno varnost in varnost splošnega cestnega prometa.

Smrtni primeri prometnih nesreč, hude telesne poškodbe in velika materialna škoda, ki raste v težke milijone — vse te posledice bi morale vplivati na slehernega državljanca, da bi se bolj zavedal svojih dolžnosti na javnih cestah.

Z ozirom na tako stanje varnosti cestnega prometa je Izvršni svet LR Slovenije izdal novo Odredbo o cestnem prometu v LR Sloveniji, ki prinaša vrsto novih določb o dolžnostih in pravicah voznikov motornih vozil, voznikov vprežnih vozil, poljedelskih traktorjev, kolesarjev in pešcev. Zlasti pa je za Dolenjsko pomembna Odredba o cestah, ki so v LR Sloveniji prvenstveno namenjene prometu z motornimi vozili. Med temi cestami je na prvem mestu cesta I. reda št. 1 na odseku Bregana—Novo mesto—Ljubljana.

Ta Odredba, ki se bo začela v najkrajšem času izvajati, določa, da morajo vozniki vprežnih vozil, poljedelskih traktorjev, koles s pomožnim motorjem do 50 cm, kolesarji in pešci, uporabljati na javnih cestah, ki so prvenstveno namenjene za promet z motornimi vozili, stransko vzporedno pot ali cesto, kakor bo določeno z mednarodnimi prometnimi znaki. Le v primeru, če ni stranske vzporedne ceste in če prednostna cesta nima posebnega vozlišča za vprežna vozila in dvokolesa, smejo vozniki vprežnih vozil, poljedelskih traktorjev, dvokoles in pešci uporabljati skrajni desni rob vozlišča prednostne ceste.

V zvezi s temi določili so prometni organi tajništva za notranje zadeve proučili možnosti preusmeritve prometa počasnejših vozil iz ceste I. reda na odseku Radohova vas, Novo mesto, Kostanjevica ter določili za vprežna vozila, poljedelske traktorje in dvokolesa, sledeče stranske ceste:

Odsek prednostne ceste Kostanjevica—Sentjernej:

Promet v vprežni, poljedelski in dvokolesni smeri Kostanjevica—Sentjernej se preusmeri po cesti III. reda, ki se v Kostanjevici odcepi od ceste I. reda in pelje na Zameško, Dobravo, Kronovo, Novo mesto. V smeri Brežice po cesti III. reda, ki se v Kostanjevici odcepi od ceste I. reda in pelje na Šutno, Podbočje, Piroščico, Krško vas.

Odsek ceste Sentjernej—Ratež:

Smer Sentjernej—Novo mesto: Cesta III. reda iz Sentjerneja na Roje, Dobravo, Kronovo, Novo mesto in cesta III. reda

ZAHVALA

Pri delu me je udarila železna vmet v čeljusti in mi pustila trajne posledice. Kot naročnik Dolenjskega lista sem dobil te dni od Državnega zavarovalnega zavoda v Novem mestu odškodnino v znesku 3900 dinarjev, za kar se upravi lista toplo zahvaljujem, naš dolenjski časnik pa vsakomur priporočam.

Alojz Mesojedec
Biška vas 25. p. Mirna peč

iz Sentjerneja preko Orehovec na Mokro polje.

Odsek ceste Ratež—Novo mesto:

Smer Novo mesto in obratno. Obvozna pot iz Rateža na Gumberg, Otočec, Novo mesto.

Vozniki iz okolice Dobruča morajo koristiti za dovoz v Novo mesto, cesto III. reda Dobruča—Mirna peč.

Se pred leti so bile take in slične nesreče na naših cestah redkost. Močno porasel promet in neupoštevanje prometno-varnostnih predpisov pa zakrivi iz dneva v dan več nezgod, ki terjajo številne težke ranjene in smrtne žrtve ter ogromno materialno škodo.

Prebivalci iz vasi, ki so ob glavni cesti, morajo uporabljati za dovoz ali hojo iz naselja v naselje stranske ceste in poti, kjer jih imajo.

Voznik osebnega avtomobila in motornega kolesa sme izven strnjenege naselja voziti s hitrostjo, ki ustreza tehničnemu stanju vozila, stanju ceste, prometa in njej in voznikovi sposobnosti upravljanja vozila.

V Koprju bodo gradili pristanišče

Načrt za gradnjo pristanišča v Koprju je izdelan. Pregledati ga mora še posebna komisija, ki jo sestavljajo člani Izvršnega sveta LRS. Načrt predvideva gradnjo pristanišča severo-

Po prednosti cesti je prepovedana hoja v sprevedu in vožnja v koloni.

Motorno vozilo, ki vozi počasneje, mora pustiti, da ga prehiti hitrejšo vozilo. Če je potrebno, se mora vozilo, ki vozi počasni, tudi ustaviti.

Prečkati prednostno cesto z živino je le izjemoma dovoljeno, kadar ni mogoče drugače

SPET SO ŠLI FANTJE K VOJAKOM,

zato jim takoj naročite Dolenjski list, da jih bo vsak teden sproti seznanjal z dogodki v domačih krajih. Hvaležni vam bodo za pozornost!

V naseljenih krajih se sme prečkati prednostno cesto samo na prehodih, ki so zato določeni. Kjer je ob prednostni cesti šolska zgradba, mora biti pred zgradbo postavljena pregrada, ki ovira neposreden dostop na cesto.

Na prednostni cesti ni dovoljena nobena prireditev (kolesarske dirke, motodirke, zborovne igre itd.). To velja tudi za mestne ulice in trge, ki spadajo v sklop te ceste. Tajništvo za notranje zadeve lahko izjemoma dovoli prireditev na taki cesti pod pogojem, da se predhodno zagotovi varen in neoviran promet.

Za kršitve te Odredbe je določena kazna do 10.000 dinarjev.

Določila za preusmeritev prometa vprežnih vozil, poljedelskih traktorjev in kolesarjev se bodo izvajala takoj po postavitvi prometnih znakov.

Na tistih predelih prednostne ceste, kjer preusmeritev počasnejših vozil ni mogoča, bodo prometni organi zahtevali od slehernega koristnika javne ceste strogo discipliniranost. S.

praznovati tudi deseto obletnico osvoboditve.

Zadružni dom je bil v Adlešičih res zelo potreben. Čeprav še ni popolnoma dograjen, bo vendar že koristno služil. V njem ima kmetijska zadruga svoje poslovne prostore, trgovski lokal in skladišča, primerne prostore je dobila tudi zdravstvena postaja. Ko bodo dokončana dela še v prvem nadstropju, kar je odvisno edino od kreditov, bo v njem še krajevna pisarna, velika sejna dvorana in prostori za množične organizacije. Zlasti mladina bi rada čimprej dobila primeren prostor za kulturno življenje. Dozidati bo treba tudi dvorano z odrom, ki je v Adlešičih prav tako nujno potrebna.

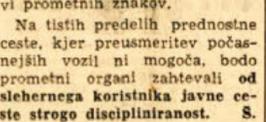
Tov. Niko Mušič iz KZ Adlešiči, ki si je za gradnjo zadružnega doma veliko prizadeval, je toplo pozdravil pred novim domom vse udeležence proslave, hkrati pa se v imenu

ŽUŽEMBERŠKE

Zmalkov Tone pride v Ljubljano. Ogledajte mesto in na zadnje se znajde na avtobusni postaji. Radoveden motri, preiravanje pred avtobusi. Stopi k enemu in ko vidi, da so v njem nagneten potniki kot sardine v škatlici pravi: »Ja, prmejvir so Ljubljancani neumen! Drenjajo se v avtomobil kot na žeganju na Ratju, zraven vozi tramvaj pa prazen.«

Rajko je bil gostilničar. Ker je bil pri »ta belih« zaradi podpiranja partizanov na zelo slabem glasu, je bil vedno v strahu, kdaj ga bodo osvobodili raznih dobrot, ki jih je imel na zalogi za svoj obrat. Zato je sklenil, da bo zalogo skrnil. Na vrhu je skopal jama in vanjo zložil kante z mastjo in druge prašičje dobrote. Ob nemškem bombardiranju trga pa je padla ena bomba ravno na mesto, kjer je bila skrta zaloga. Seveda ni od nje ostalo prav nič. Ko je Rajko to videl, se je narsnel, sklenil roke na

trebuhu, pogledal jezno proti nebu in zasakramental: »Prešič so dal, prešič so vzeli — amen!«

Prijeten nedeljski odhiti na Trški gori, ki se prileže po celotnem delu. Obiščite priljubljeno izletniško točko, kjer zori grozdje in se sladka v jesenskem soncu. Vsaj še 14 dni toplote, pravijo vinogradniki, pa bomo imeli dobro kapljico...

Lepe počitnice belokranjskih članov „Počitniške zveze“

Počitniška zveza je ena od tistih koristnih mladinskih organizacij, ki je bila doslej naši mladini vse premožna znana. Razširjena je bila skoraj izključno med dijaki in študentsko mladino in deloma med prostovoljnimi delavci. Vse premo — skoraj nič — pa je bilo vanjo vključene kmečke, delavske in namenske mladine, ki zanje skoraj ni vedela, čeprav je namenjena tudi njej.

V ADLEŠIČIH IMAJO ZADRUŽNI DOM

Toliko ljudi se že zlepa ni zbralo v Adlešičih kot v nedeljo 4. septembra. Prišli so, da prisostvujejo svečani izročitvi novega zadružnega doma svojemu namenu. Obiskal jih je tudi predsednik občinskega ljudskega odbora Črnomelj Janez Žunič skupno z ljudskim poslancem Milanom Simcem. To je bil za Adlešiče in okoliške vasi velik praznik, kajti skupno z delovno zmago dograditve zadružnega doma so

SPET SO ŠLI FANTJE K VOJAKOM,

zato jim takoj naročite Dolenjski list, da jih bo vsak teden sproti seznanjal z dogodki v domačih krajih. Hvaležni vam bodo za pozornost!

praznovati tudi deseto obletnico osvoboditve.

Zadružni dom je bil v Adlešičih res zelo potreben. Čeprav še ni popolnoma dograjen, bo vendar že koristno služil. V njem ima kmetijska zadruga svoje poslovne prostore, trgovski lokal in skladišča, primerne prostore je dobila tudi zdravstvena postaja. Ko bodo dokončana dela še v prvem nadstropju, kar je odvisno edino od kreditov, bo v njem še krajevna pisarna, velika sejna dvorana in prostori za množične organizacije. Zlasti mladina bi rada čimprej dobila primeren prostor za kulturno življenje. Dozidati bo treba tudi dvorano z odrom, ki je v Adlešičih prav tako nujno potrebna.

Tov. Niko Mušič iz KZ Adlešiči, ki si je za gradnjo zadružnega doma veliko prizadeval, je toplo pozdravil pred novim domom vse udeležence proslave, hkrati pa se v imenu

Počitniška zveza ima tudi velik vzgojni pomen. Navaja mladino k varčevanju (hranilne blagajne) za potovanja in taborjenja, vzgaja jo v skromnosti in tovarštvu, zlasti pa v ljubezni do domovine pod geslom: »Spoznavaj domovino in se boji jo boš vzbujil!«

V ADLEŠIČIH IMAJO ZADRUŽNI DOM

Za doseg te cilje je Počitniška zveza Jugoslavije organizirala letošnje poletne taborjenja, potovanja in prenočišča po vsej državi. Poleg centralnih potovanj so organizirale družine in posamezne skupine še svoja potovanja in taborjenja.

V Beli krajini sta bili letos aktivni dve družini: v Črnomlju in Metliki. Družina v Dragatušu zaradi malomarnosti organizatorjev ni oživel. Opazili pa smo, ko je bilo že prepozno (toč za sprejemanje članov je bil do 1. ma-

ja), da je precej zanimanja tudi drugod, zlasti med mladimi učiteljskim, ki je bilo vključeno v Počitniško zvezo že na ustejšajo. Organizacija RZ v Beli krajini je nastela pri ljubiški občini na poletno razumevanje in je čez poletje OLO Črnomelj 50.000 din. podpore. S tem genajem, s priručniki in drugimi priročniki, (donoški od lastnih prireditev itd.) so člani napravili več izletov in taborjenj. Skupina članov sedmega razreda gimnazije iz Črnomlja je organizirala 14-dnevno potovanje po Jadranu s taborjenjem na Krku, druga manjša skupina z gimnazije pa je iskala oni taborja ob Plitvičkih jezerih. Nekateri posamezniki so se pridružili skupinam drugih družin. Skupina članov metliške družine PZ je priredila prijetno sedemdnevno krožno potovanje Metlika—Kavovac—Reka—Crikvenica (Vinodol)—Reka—Postojna—Nova Gorica—Bled—Ljubljana—Metlika. V vsakem kraju so se ustavili po en do tri dni in spoznali glavne gospodarske in kulturne znamenitosti kraja. — Pri tem so našli vedno časa tudi za kopanje samo žal, da jih je pri tem oviralo slabo vreme.

Za začetek je to zadovoljiv uspeh, saj je PZ v Beli krajini šele prvo leto nekoliko aktivnejša. Lahko bi dosegli še mnogo več, če bi začeli s pripravi na jeseni in ne šele spomladi. — Zbrana sredstva in število članov bi bila lahko mnogo večja. To napako bo treba letos popraviti.

Letos bo sprejem članstva v Počitniško zvezo od 1. septembra do 30. novembra. V tem času bodo ustanovljali tudi nove družine. Član Počitniške zveze je lahko vsak mladinec od 14. do 25. leta, pa najsi bo kmet, delavec, dijak, študent, namenskec, vsajenec itd. Vsi uživajo enake pravice. Članarina znaša mesečno 20 dinarjev. Vabimo mladino, da se v čim večjem številu vključuje v Počitniško zvezo, ki ji zagotavlja cenen, prijeten in koristen odhiti in tudi krajše ali daljše izlete po domovini. Vabimo tudi vse one, zlasti mlajše učitelje na podeželju, ki so že bili člani naše zveze, naj postanejo organizatorji PZ na vasi, za pomoč pa naj se obrnejo na bližnje družine v Črnomlju, Metliki in drugod ali pa na Okrajni odbor Počitniške zveze v Novem mestu — gimnazija.

Ivan Zelic.

OKROGLE BODIČASTE

NA ŽIVINOREJSKI RAZSTAVI

»Muu, Sivka, koliko mleka pa daš na dan?«
»Mi damo dvajset litrov!«
»Kako to praviš: mi damo?«
»Več, čada, pol ga dam jaz, pol štirna, gopodinja pa zmajša...«

CE NI, NE MOREŠ

Tujec pride v osrčje cvičkarje pa vpraša nekoga: »Čujte, rad bi pil dober cviček!«
»O, jaz tudi, gospod...« potoji vprašani.

PROFESORSKA

»Kot slišim, si se poročila s profesorjem. Ali je bil med poroko kaj raztresen?«
»Uh, pa še kako! Samo pomislil, takoj po poroki je meni stisnil v roko 100 din, matičarko pa vroče poljubil.«

KANDIDATI

TOVARNA BONBONOV

— Kaj čakate, pobite? — Ali ne veste? Razpisali so natečaj za novega direktorja!

Ta skupina se je približevala ladji z istim ciljem kot mi. Ladja je bila pripravljena za vkrcavanje, most spuščen, tako da smo prišli nanjo takoj za skuto-pino, v kateri je bil poznani italijanski tovarni. Službojuči uradnik na ladji nam je pojasnil, da ima nalogo od republikanske vlade, da prepelje v Španijo vse španske državljanke, ki se zele vrniti domov iz Francije, drugih državljanov pa ne sme sprejeti na ladjo. To nam je pojasnil v lomljeni francoski. Medtem, ko smo skušali pojasniti, da na vsak način hočemo v republikansko Španijo — v Barcelono ali katero koli drugo pristanišče, ki je pod kontrolo republike Španije, je pristopil k nam eden od prostovoljcev, po rodu Poljak in pošketal: »Recite, da ste Španci in da hočete domov! Tako smo tudi stori: vztrajali smo pri svoji zahtevi, da moramo oditi domov, saj smo vendar Španci! Ne vem, v koliko smo ga prepričali; namemnil se je in nas pustil naprej. Ko smo stopali po ladji, smo srečavali več znanih obrazov z marsejskih ulic; poznali smo se med sabo, saj smo skoraj ves mesec skupaj delali načrte, kako bi prišli v Španijo. Sicer si nismo bili kakoli oči znanci, vendar smo si na ladji stiskali roke kot že stari prijatelji, saj nas je družilo isto botenje: kako priti v Španijo in pomagati španskemu ljud-

stvu v boju proti razbesnelemu fašizmu.

Pred odhodom ladje iz Marsella se je razširila vest, da bo francoska policija preiskala ladje in vse tujke državljanke, razen Špancev, odstranila z nje. Ker je pretla nevarnost, da nas francoska policija izstedi in spodi z ladje, smo s pomočjo organizacije, ki smo jo takoj postavili, izbrali vsem španske priimke in imena ter tako napravili seznam potnikov, ki odpotujejo s špansko republikansko ladjo »Madrid« iz Marsella v Barcelono.

Pred odhodom, v jesenskih dneh oktobra 1936. leta v poznih popoldanskih urah pa pride na ladjo pet francoskih tajnih policistov, da pregledajo seznam potnikov, ki odpotujejo iz Marsella. Ker smo se španska imena in priimke dobro naučili na pamet, seveda v malo nerodni španski izgovorjavi, je šlo pri policijski kontroli dokaj hitro naprej. Ime, ki sem ga dobil, Pedro Rodriguez, sem si tako dolgo vtepal v glavo, da sem bil že kar prepričan, da sem bil Pedro Rodriguez in da mi tega imena ne more nihče več nikoli vzeti. Stopali smo po palubi, približujoč se pisarni, kamor je tajna policija klicala človeka za drugim. Malo mi je bilo tesno pri srcu: kaj če me bodo vpraševali in španščini in ne bom mogel odgovorjati, ker nisem znal španščine. Bil sem pa pripravljen tudi na to, češ da

sem bil dolgo vrsto let v Franciji, da me najraje vprašajo v francoski, da mi francoski jezik zelo ugađa, da ga prav rad govorim itd. Vstopil sem v pisarno, kjer so sedeli tajni policisti z enim ladjskih častnikov; pred sabo so imeli seznam potnikov, ki so nameravali odpotovati. Ko me je debeli policist v narečju južne Francije vprašal za priimek in ime, se mi je zdelo, da sem odgovoril in trdem španskem naglasu Andaluzijca. Na obrazu policista sembral, da niti malo ni podvomil v moje ime in priimek in da nisem Španec, ko je videl moj od sonca zagoreli obraz. Prvo vprašanje je bilo, čemu se vračam v Španijo iz dobre širokosrčne Francije, saj v Španiji vendar divja boj, ki se mu bom moral pridružiti na eni ali drugi strani. Vneto je zatrdel, da je Španija siromašna država, da je republikanska vlada vodila slabo politiko, da bo general Franco skušal to popraviti, samo če ne bodo komunisti posegali vmes, da je bo general Franco pravilčen, ker brani zapadno civilizacijo itd. Policija je imela nalogo, da poleg represalij, zapiranja in izгона čez mejo skuša tudi moralno vplivati. Pri

tem svojem delu niso nikoli zahtevali prilike, da ne bi inozemcu ponudili mesto v njihovi tujski legiji, češ: če se bom dobro vedel, si bom po 5 letih službe v Afriki (kjer naj bi branil kolonisti francoskega kapitala) pridobil pravice in postal francoski državljan.

Policijska kontrola na ladji je bila končana; ladjo so morali zapustiti trije tovarniši — dva Poljaka in 1 Nemec. »ker nismo mogli dokazati da so Španci, kakor smo to dokazali ostali, kajti njihova bela koža in lasje so jih preved izdajali, poleg tega da francosko niso znali niti toliko, da bi odgovarjali na postavljena vprašanja. Vsem, ki smo ostali na ladji, je bilo težko, ko smo z zaskrbljenimi očmi gledali, ko jih je odvedla policija. Med nami, ki smo ostali na ladji, je bila še vedno negotovost, čeprav smo kontrolo srečno prestali, kajti prav vsi smo s francosko policijo imeli slabekušnje.

Zadnja noč na španski republikanski ladji v Marsellu, se nam je zdela neznožno dolga, izjemno itd. Policija je imela nalogo, da poleg represalij, zapiranja in izгона čez mejo skuša tudi moralno vplivati. Pri

so, da bi se čimbolj udobno počutili. Spati v tej poslednji noči na ladji ni bilo mogoče. Nad mano, v isti kabini, je ležal Nikola, delavec, ki je prišel v Francijo kakor tisoč drugih, da bi pomagal ženi in otrokom, ki jih je pustil doma v Liki. Slišal sem, kako se obrača, težko diha in premetava po svojem ležišču.

»Nikola, zakaj ne spiš?« sem ga vprašal.

»Teško pričakujem 5. ure zjutraj, ko bo ladja dvignila sidro, pa na ženo sem se spomnil in na oba otroka, ki sem jih pustil v Liki.« Tako in podobno smo mislili vsi, ki smo bili na ladji. Okoli druge ure po polnoči vstanem in neopazno odličem iz kabine; ko se približujem stopnicam, ki vodijo na palubo, srečam dva tovarniša, ki me vprašata, koliko je ura. Ko jima povem, pravi eden: »V Marsellu so pa res dolge noči, drugi nadaljuje z vprašanji, kako sem prišel v Marselle, kakšne narodnosti sem itd. Takoj sem opazil, da govorita francosko le toliko, kolikor je bilo nujno. Bila sta dva mlada Poljaka. Ki sta takoj, ko je Franco napadel špansko republiko, zapustila svojo severno domovino

in se napolila v Španijo. V kratkih stavkih sta povedala, da sta že tri mesece na potu, da sta bila že v zaporu v vseh zapadno evropskih državah, da so ju poosem ali desetdnevnem zaporu s policijo prepeljali na mejo, odkoder sta se zopet vračala in končno prišla v Marselle. Tudi njiju je mučila skrb, če ne bo policija morda še enkrat pregledala ladje. Mlajši je zatrdel, da ne bo šel z ladje, tudi če bo policija zahtevala, kajti bližal se je cilju, zaradi katerega je pred tremi meseci odšel iz Finke. Istih misli so bili vsi potniki na ladji, ki so prišli v Marselle s ciljem, da za vsako ceno pridejo v Španijo in pomagajo španskemu ljudstvu v boju proti italijanskemu in nemškemu fašizmu in njihovevemu agentu generalu Francu.

15 minut pred 5. uro zjutraj zaslisimo sireno na ladji — to je prvi znak, da se pripravljajo na odhod. Vseh nas se je lotila radost, vsak bi rad čimprej prišel na palubo, ne zato, da bi se poslovil od Marsella, pač pa je vsakega skrbelo, ali ne bo morda v zadnjem trenutku prišla policija in preprečila ladji odhod. Tovariši, ki je stal na vrhu stopnic, vodilci na palubo, nam je svetoval, naj raje ostanemo v kabinah in pridemo na palubo čez levo ladijsko odpluta iz luke. Ni nam bilo treba veliko prigovarjati, zavedali smo se, da še vedno nismo izven nevarnosti, zato smo se

vrnili v kabine in skozi male linice opazovali, kaj se godi v pristanišču. Zadnji znak sirene, brnenje motorjev, posadka na svojih mestih; sedaj! da ka-petan znak za odhod — gremo, »Vamo nos!«

Ko je bila ladja oddaljena od pristanišča nekaj sto metrov, nismo več vzdržali: planili smo na palubo, si stiskali roke in se objemali od navdušenja. V tistem trenutku smo bili vsi kot en sam, kot da nas je rodila ista mati in kot da smo nastli skupaj; družila nas je samo ena misel: čimprej v Španijo! Nismo spraševali, kam ladja pluje, v katerih pristaniščih se bo ustavila; vedeli smo, da je to ladja španske republike, ki nas bo prepeljala v republikansko Španijo. Zvedeli smo, da bomo pluli skozi Lionski zaliv in da je prva pristanišče, kjer se bo ladja ustavila, Barcelona. Na palubi sta stala z delavcem Nikolom iz Like in opazovala, kako ladja reže temne valove, mornarji pa so nama tolmučili, da je francosko-španska meja. Visoko nad nami so se divjale dva orlovca. Pireneji.

Ko je padel prvi mrak, nas je ladjski oficer opozoril, da so v Lionskem zalivu opazili pomornice, niso pa mogli ugotoviti, pod katero zastavo pluje; povedal nam je tudi, da avioni skoro vsako noč patrolirajo Lionski zaliv. Španija je varen val-lencia in da bomo pluli v teml-

Spomini iz Španije

MIHA POČRVINA: 2

sem bil dolgo vrsto let v Franciji, da me najraje vprašajo v francoski, da mi francoski jezik zelo ugađa, da ga prav rad govorim itd. Vstopil sem v pisarno, kjer so sedeli tajni policisti z enim ladjskih častnikov; pred sabo so imeli seznam potnikov, ki so nameravali odpotovati. Ko me je debeli policist v narečju južne Francije vprašal za priimek in ime, se mi je zdelo, da sem odgovoril in trdem španskem naglasu Andaluzijca. Na obrazu policista sembral, da niti malo ni podvomil v moje ime in priimek in da nisem Španec, ko je videl moj od sonca zagoreli obraz. Prvo vprašanje je bilo, čemu se vračam v Španijo iz dobre širokosrčne Francije, saj v Španiji vendar divja boj, ki se mu bom moral pridružiti na eni ali drugi strani. Vneto je zatrdel, da je Španija siromašna država, da je republikanska vlada vodila slabo politiko, da bo general Franco skušal to popraviti, samo če ne bodo komunisti posegali vmes, da je bo general Franco pravilčen, ker brani zapadno civilizacijo itd. Policija je imela nalogo, da poleg represalij, zapiranja in izгона čez mejo skuša tudi moralno vplivati. Pri